

5- 53

0326 ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

მერაბ ბერიძე

ესახ ური ტოკონიმის სტრუქტურული და
ისტორიული ანალიზის პრიგლევები

10.02.01 – ქართული ენა

ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის
მოსაპოვებლად წარმოდგენილი დისერტაციის

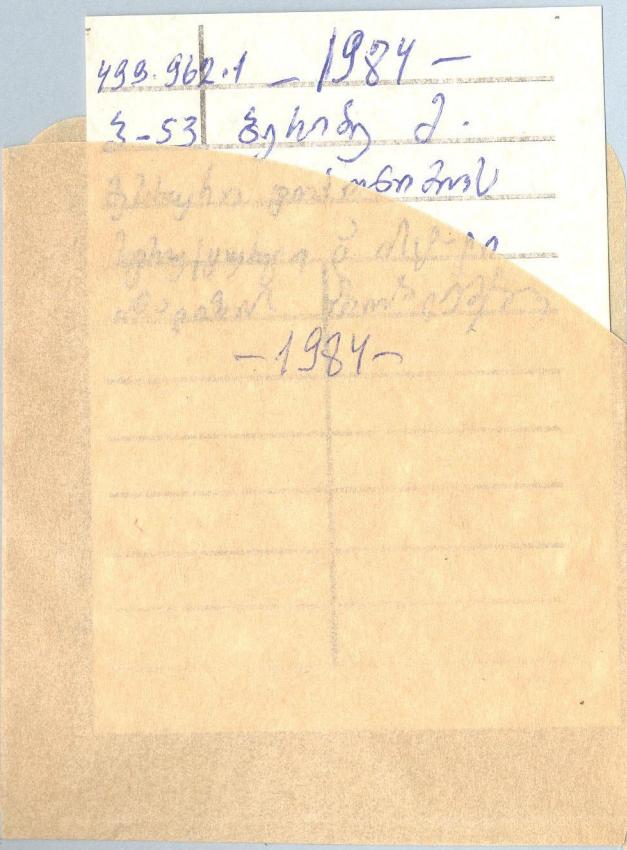
ა კ ტ ო რ ე ფ ე რ ა ტ ო

თბილისი

2005

0326 ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

მერაბ ბერიძე

მესამედი ფორმითი სტრუქტურული და
ისტორიული ანალიზის არობლებები

10.02.01 – ქართული ენა

ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის
მოსაპოვებლად წარმოდგენილი დისერტაციის

ა ვ ტ ო რ ე ფ ე რ ა ტ ი

თბილისი

2005

სადისერტაციო ნაშრომი შესრულებულია ივანე ჯავახიშვილის
სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასაკი
მართული ენის კატედრასთან არსებულ პროფ. უ. ერთეულიშვილის
სახელობის ონეგასტიქის სამეცნიერო-კვლევით ლაპორატორიაში

- ოფიციალური ოპონენტები:
- ზურაბ ჭამბურიძე - ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი (10.02.08)
  - მარიკა ჯოძა - ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი (10.02.08)
  - გვრამ ბეჭოშვილი - ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი (10.02.01)

დისერტაციის დაცვა შედგება ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის P.10.07 №7 სადისერტაციო საბჭოს სხდომაზე 2005 წლის 16 მარტს 14:30 საათზე.

მისამართი: ქ. თბილისი, 0128, ი. ჭავჭავაძის გამზ. №1, კორპ. I,
ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სხდომათა დარბაზი.

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში (ქ. თბილისი, 0142, უნივერსიტეტის ქ. №2).

აგზორუფერატი დაიგზავნა 2005 წლის 14 თებერვალს.

სადისერტაციო საბჭოს სწავლული მდივანი,
ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორი,

პროფესორი:
 /რ. ქურდაძე/

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

თემის აქტუალობა. ტოპონიმის გარეშე შეუძლებელია ხალხთა ისტორიისა თუ ენის შესწავლა. გეოგრაფიულ სახელში მოცემულია ის დიდი ინფორმაცია, რომელიც შეიძლება ვერ მოგვცეს ვერცერთმა ისტორიულმა დოკუმენტმა, წყარომ, მეცნიერულმა შრომამ. შეუძლებელია, ისტორიული გეოგრაფიის, ენათმეცნიერული ანალიზის გარეშე დაიწეროს ქართული ენის და საერთოდ საქართველოს ისტორია. ამ მხრივ განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძნეს მესხეთი, სადაც ხდება ქართული სახელმწიფობრიობის შექმნა, სამეფო გვარისა და საერთოდ ქართული გვარის სათავეების დადება, ქრისტიანობის შემოსვლა საქართველოში. მესხეთის ტოპონიმთა მონაცემების გათვალისწინების გარეშე შეუძლებელია ჩვენი ქვეყნისა და ენის ყველაზე აღრინდელი სურათის აღდგენა.

მესხეთის ტოპონიმის შესწავლა ჯერ არ გამზღარა მონოგრაფიული კვლევის ობიექტი მიუხედავად იმისა, რომ ბევრი მეცნიერი (როგორც ქართველი, ისე უცხოელი) შეხებია მესხეთის ტოპონიმის ცალკეულ საკითხებს, სახელთა ეტიმოლოგიას, მის სხვადასხვანოვან დაწერილობას, ლოკალიზაციას და ა.შ., დღემდე მესხური ტოპონიმის სტრუქტურული და ისტორიული ანალიზის პრობლემა არ დასმულა.

XX საუკუნეში როთული იყო ისტორიული მესხეთის კუთხეთა თუ „ქვეყანათა“ იმ ნაწილის კვლევა, რომელიც ჩვენს ფარგლებში აღარ არის. ამასთანავე უცხოელი მეცნიერები ბევრ ისტორიულ სახელს თუ რეალობას უკიდურესად დამახიჯებული ფორმით წარმოაჩენენ. თითოეული მათგანის შესწავლა და საერთო ენობრივ სივრცეში დაბრუნება, ისტორიული და